
RAPPORT

MAKAB

Inventering och bedömning av naturvärde – Nybohovsskolan

UPPDRAGSNUMMER 13004638

2018-05-17 INTERNGRANSKAT

SWECO ENVIRONMENT AB

**KIRSI JOKINEN, INVENTERING, BEDÖMNINGAR OCH
RAPPORT**

GRY STRANDELL, GRANSKNING

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
1.1	Bakgrund	2
1.2	Syfte	2
1.3	Avgränsning	2
2	Metod	2
3	Områdesbeskrivning	3
3.1	Kända naturintressen	4
4	Naturvärdesbedömning	6
4.1	Naturvärdesobjekt	8
5	Samlad bedömning	12
6	Referenser	13
6.1	Webbsidor	13
6.2	Litteratur	13

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Nybohovsskolan på Liljeholmen i Stockholms kommun ska byggas ut för att dagens skol- och idrottsverksamhet ska kunna utökas. En ny skolbyggnad och en ny idrottssal planeras i anslutning till de befintliga skolbyggnaderna. Miljöförvaltningen i Stockholms stad har framfört att det finns höga ekologiska värden i området. Med anledning av detta har Sweco, på uppdrag av MAKAB, utfört en naturvärdesinventering i området. Naturvärdesinventering ska utgöra ett underlag för detaljplanen och miljöutredningen som ska ingå i detaljplanens samrådshandling.

1.2 Syfte

Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera och avgränsa de geografiska områdena i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa.

1.3 Avgränsning

Inventeringsområdet är ca 4 ha stort och omfattar ett möjligt planområde som enligt startpromemoria för utbyggnad av Nybohovsskolan utgör utredningsområde i planprocessen (Figur 1). Naturvärdesinventeringen omfattar samtliga naturmiljöer i inventeringsområdet.

2 Metod

Inventeringen har genomförts enligt svensk standard SS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning" med tillhörande teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014).

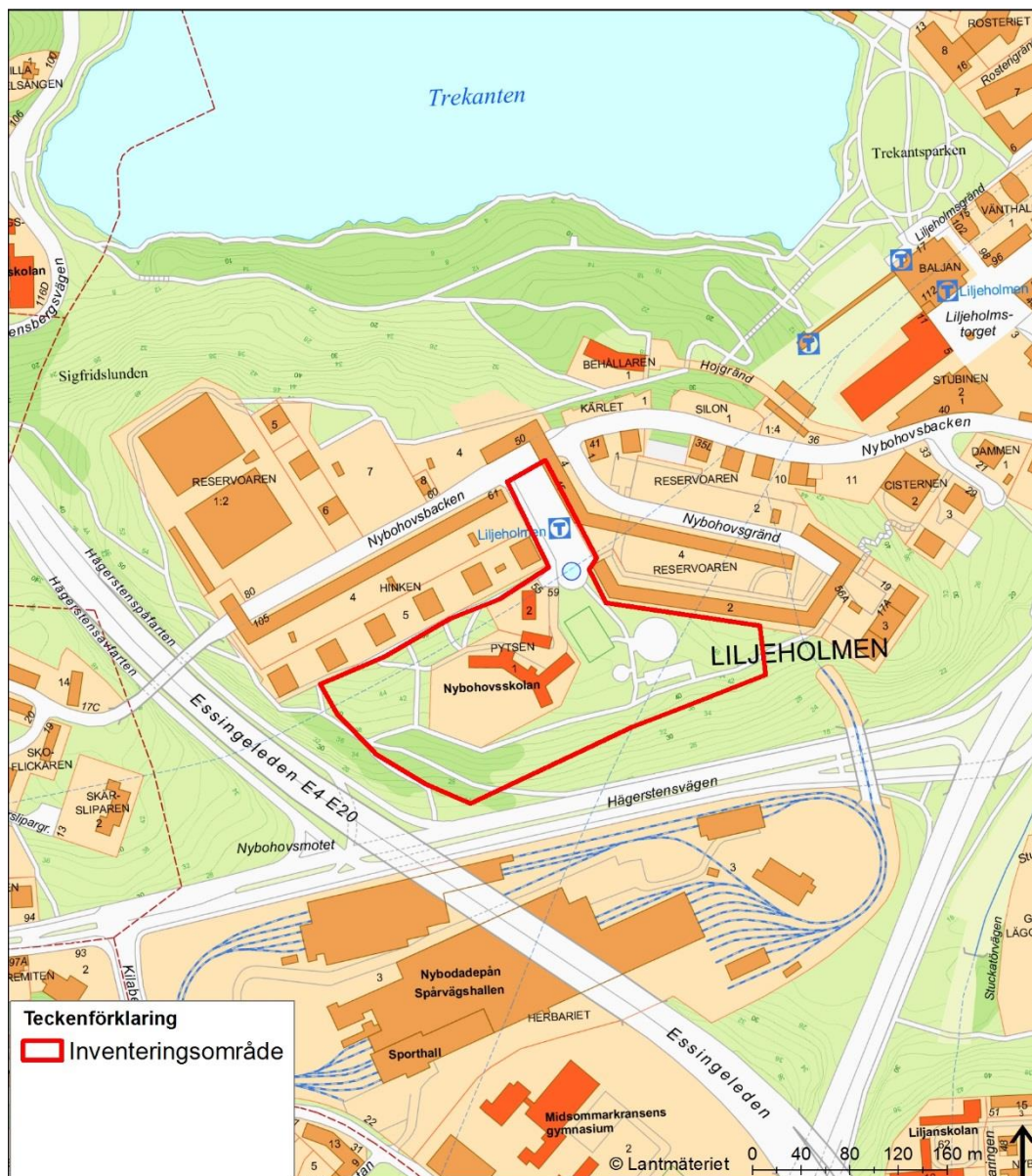
Inventeringen gjordes med ambitionsnivån *NVI på fältnivå detalj* med tilläggen *naturvärdesklass* och *detaljerad redovisning av artförekomst*. Ambitionsnivån medel innebär att alla naturvärdesobjekt större än 10 m² alternativt linjeformade objekt som är minst 10 m långa och 0,5 m breda har identifierats.

Naturvärdet har bedömts i fyra naturvärdesklasser (1, 2, 3 och 4) samt lågt naturvärde.

- Naturvärdesklass 1 Högsta naturvärde – störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- Naturvärdesklass 2 Högt naturvärde – stor positiv betydelse för biologisk mångfald
- Naturvärdesklass 3 Påtagligt naturvärde – påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
- Naturvärdesklass 4 Visst naturvärde – viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Området besöktes 2018-05-02 av Kirsi Jokinen. Bedömningarna grundar sig på slutsatser från fältbesök och annan tillgänglig kunskap om området. Kunskap om området har

inhämtats från Stockholms stad, Länsstyrelsen i Stockholms län och Artportalen. Resultat av fältbesök och annan kunskapsammanställning presenteras i denna rapport.

Figur 1. Inventeringsområdet ligger på Liljeholmen i Stockholms kommun.

3 Områdesbeskrivning

Det inventerade området ligger i stadsdelen Liljeholmen, i centralorten Stockholm, Stockholms kommun. Två stora trafikleder ligger i anslutning till inventeringsområdet: Essingeleden (E4/E20) i väst och Hågerstensvägen i söder. I norr angränsar inventeringsområdet till bebyggelse. Nybohovsskolan och skolgården ligger mitt i

inventeringsområdet. I anslutning till skolan finns även en förskola, en lekplats och två konstgräsplaner. Norra delen av inventeringsområdet utgörs av Nybohovstorget med planterade träd och en damm. Största delen av inventeringsområdet utgörs av parkliknande skogsmiljö som omger Nybohovsskolan (Figur 2). Ek, tall och björk är de dominerande trädslagen. Flera asfalterade gångvägar passerar genom skogsområdet. Eftersom skolområdet ligger på ett berg, ca 40 meter över havet, och marken sluttar ner mot väst och söder finns det stora höjdskillnader i inventeringsområdet.

Figur 2 En stor del av inventeringsområdet utgörs av parkliknande skog som omger Nybohovsskolan. I norr angränsar inventeringsområdet mot bebyggelse.

3.1 Kända naturintressen

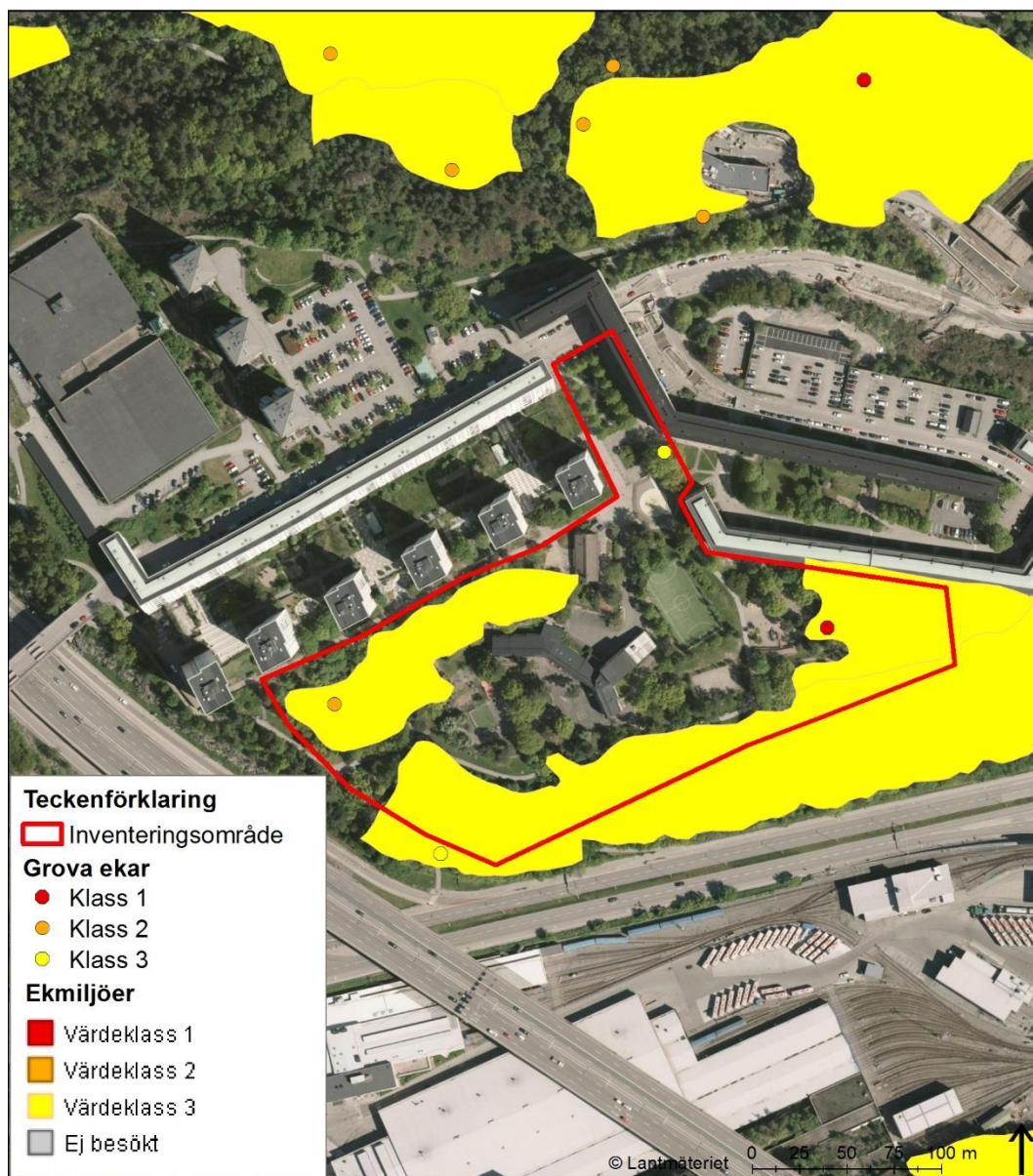
Inventeringsområdet utgör en del av habitatnätverket för eklevande insekter som har pekats ut av Stockholms stad. Habitatnätverket består av biotoper (skog och särskilt ädellövskog) som kan nyttjas av eklevande arter för spridning.

I inventeringsområdet finns ekmiljöer som har pekats ut i Stockholms stads ekdatabas (Figur 3). Ekmiljöerna i inventeringsområdet har bedömts till värdeklass 3. Skalan för klassningen är 1-3, där 1 är mest värdefullt. Klassningen baseras bl.a. på förekomst av arter, död ved, fältskikt, storlek och antal grova träd.

Vidare finns det enligt ekdatabasen tre jätteeckar inom inventeringsområdet och en precis utanför inventeringsområdets gräns (Figur 3). Värdeklass anges, precis som för ekmiljöer,

4(13)

i skala 1-3 där 1 är mest värdefullt. Värdeklassen beror bl.a. på förekomst av hål och mulm, indikatorarter, stamdiameter, vitalitet samt om eken är betongfylld.

Figur 3. Enligt Stockholms stads ekdatabas finns ekmiljöer i värdeklass 3 samt tre jätteekar i inventeringsområdet och precis utanför inventeringsområdets gräns.

Delar av inventeringsområdet ligger inom ett område som, av Stockholms stad, har pekats ut som *ekologiskt särskilt betydelsefullt* (Figur 4). *Ekologiskt särskilt betydelsefulla* områden har ekologiska funktioner som är avgörande för långsiktigt bevarande och stärkande av stadens biologiska mångfald. Skogsmiljön i inventeringsområdet är en del

av en spridningskorridor som förbinder de värdefulla naturområdena Vinterviken och Årstaskogen. Spridningszonen är i dagsläget svag, bl.a. på grund av att Hägerstenvägen och Södertäljevägen utgör barriärer i spridningszonen.

Figur 4. Inventeringsområdet ingår delvis i ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område.

4 Naturvärdesbedömning

I det inventerade området identifierades två objekt med naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) och tre objekt med naturvärdesklass 4 (visst naturvärde). Dessa visas på karta i Figur 5 och redovisas i kapitel 4.1.

6(13)

Tre av naturvärdesobjekten utgörs av naturtypen skog och träd och en av naturtypen park och trädgård. Resterande delar av inventeringsområdet som asfalterade ytor, byggnader, bollplaner, torget samt delar av skol- och förskolegården bedöms ha lågt naturvärde. Dessa områden är starkt påverkade av mänsklig aktivitet.

Av naturvårdsarter påträffades tjärblomster, som är en typisk art för hållmarkstorräng, på hållarna i naturvärdesobjekt B och C. Inga fynd av naturvårdsarter från inventeringsområdet finns inrapporterade i Artportalen.

Figur 5 Naturvärdesobjekt i inventeringsområdet.

4.1 Naturvärdesobjekt

A Gräsmatta med varierad trädskikt

Naturtyp: Park och trädgård

Biotop: Skolgård

Beskrivning: Objektet utgörs av solbelysta träd som växer på en gräsmatta på och intill skolgården. Trädskiktet består främst av olika lövträd, varav björk är det vanligaste. Även lind, lönn, ek, rönn och tall förekommer. Trädens ålder varierar från yngre till medelålders, men gamla träd saknas. Merparten av träden är smala men träd med en stamdiameter på 30-50 cm förekommer. Även en grövre ek med en stamdiameter på ca 60 cm växer inom objektet. På trädstammarna växer främst triviala arter som blåslav och cypressfläta. Fältskiktet utgörs huvudsakligen av gräsmatta. Ställvis växer rosbuskar i buskskiktet och intill buskarna är fältskiktet lite mer uppvuxet. På skolgården och lekplatsen, som delvis ingår i objektet, täcks marken av grus. Några små hällar med fältskikt av örter och gräs bidrar med variation. Ett stående dött träd finns inom objektet men i övrigt förekommer död ved endast i form av några döda grenar.

Naturvärdesklass: 4 Visst naturvärde

Motivering: Objektet har ett visst biotopvärde främst genom ett varierat trädskikt och den sparsamma förekomsten av värdeelement som grövre träd, buskage, hällar och död ved. Biotopvärdet förstärks att av objektet bidrar med variation i ett landskap med mycket hårdjord yta. Artvärdet är obetydligt.

Figur 6. Naturvärdesobjekt A utgörs av en parkliknande miljö med varierad trädskikt.

B Halvöppen sluttning

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Träd- och buskmark

Beskrivning: Objektet består av en halvöppen sluttning med lövträd (ek, lönn och rönn) samt enstaka tallar. Trädskiktet är glest och luckigt. Träden är mest yngre till medelålders men i västra delen av objektet växer en grov ek som har åtminstone ett hål samt

mulmbildning. Enligt ekdatabasen förekommer brun trämyra på eken. I den östra delen av objektet finns hållar och miljön är öppnare. I fältskiktet, som delvis saknas under träden, dominerar gräs. Även örter som smultron, humleblomster och rölleka förekommer. Runt hållarna utgörs fältskiktet av typisk hållmarksvegetation med bl.a. gråfibbla, nagelört, kärleksört och tjärblomster. På hållarna växer bl.a. björnmossor. Högar med grenar har samlats på ett par ställen runt hållarna. Under träden växer några hasselbuketter och rosbuskar. En del stubbar och mindre block finns på marken.

Naturvårdsarter: Tjärblomster, som är en typisk art för hållmarkstorräng, växer på hållarna.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Objektet bedöms ha visst biotopvärde i och med det varierade trädskiktet och förekomsten av värdeelement som hållar, grenhögar, block och en grov ek. Visst artvärde finns eftersom artrikedomen bland kärlväxter är högre än i det omgivande landskapet och eftersom en naturvårdsart påträffades.

Figur 7. Objekt B utgörs av en halvöppen sluttning med lövträd.

C Ekdominerad skog

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Ädellövskog

Beskrivning: Objektet utgörs av gles ekdominerad skog som växer på en sluttning väster om Nybohovsskolan. I trädskiktet växer förutom ek även lönn, björk och enstaka tall. Ekarna är uppvuxna men inte gamla. Endast enstaka äldre och grövre ekar växer i

skogen. En grov ek, som har pekats ut i ekdatabasen, växer i skogen. Eken har flera hål. I buskskiktet växer sparsamt med ros, rönn och plantor av lövträd. En del buskar har röjts bort. Fältskiktet domineras av gräs men även vitsippa, skogsviol, humleblomster, gökärt och blåbär förekommer. På marken ligger spridda mindre block – i västra delen av objektet ökar mängden block. Död ved saknas nästan helt. Endast ett kient dött träd finns i objektet och några av träden har döda grenar.

Naturvärdesklass: 4 Visst naturvärde

Motivering: Objektet bedöms ha visst biotopvärde baserat på det varierade trädskiktet och förekomsten av värdeelement som block och enstaka grova ekar. Artvärdet är obetydligt.

Figur 8. Gles ekdominerad skog i naturvärdesobjekt C.

D Lövblandskog med ädellöv

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Ädellövskog

Beskrivning: På sluttningen mellan Nybohovsskolan och Hägerstenvägen växer ekdominerad lövskog. Sluttningen är delvis brant. Träden är relativt likåldriga och antalet grova träd är lågt. Förutom ek växer någon tall, asp och sälg i trädskiktet. Delar av skogen har röjts. På trädstammarna växer endast mycket sparsamt av mossor och lavar. I det glesa buskskiktet växer bl.a. hagtorn, slån och lövträdsplantor. I fältskiktet växer bl.a. gräs, hundkäs, humleblomster, maskros, vitsippa, skogsviol, löktrav, svalört, brännässla, vårfryle, skelört, liljekonvalj och lingon. I mitten av objektet växer ett stort bestånd av

kirskål. Död ved finns i en liten mängd i form av enstaka stående eller liggande stammar. Flera små hällar med inslag av hållmarksvegetation som kärleksört och tjärblomster finns inom objektet.

Naturvårdsarter: Tjärblomster, som är en typisk art för hållmarkstorräng, växer på hällarna.

Naturvärdesklass: 3 Påtagligt naturvärde

Motivering: Objektet bedöms ha visst biotopvärde i och med det varierade trädskiktet med ekdominans och förekomsten av värdeelement som hällar, blommande buskar och enstaka grova träd. Visst artvärde finns eftersom artrikedomen bland kärlväxter är högre än i det omgivande landskapet och eftersom en naturvårdsart påträffades.

Figur 9. Objekt D utgörs av ekdominerad skog på sluttningen mellan Nybohovsskolan och Hägerstensvägen.

E Grov ek

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Ek

Beskrivning: På Nybohovstorget växer en grov ek som har pekats ut som jätteeek i Stockholms stads ekdatabas. Eken har en stamdiameter på ca 80 cm. Trädet står i ett solbelyst läge på torget. Eken är spärrgrenigt. Knappt några lavar och mossor växer på eken. Marken närmast eken är sandig men den lilla sandiga ytan omges av hårdgjord yta.

Naturvärdesklass: 4 Visst naturvärde

Motivering: Den grova eken bedöms ha visst biotopvärde eftersom äldre och grova träd är ovanliga i inventeringsområdet. Artvärdet bedöms vara obetydligt.

Figur 10. Naturvärdesobjekt E utgörs av en grov ek på Nybohovstorget.

5 Samlad bedömning

En stor del av inventeringsområdet utgörs av en parkliknande miljö med lövträd. Det växer ett fåtal gamla och grova träd i inventeringsområdet och död ved förekommer sparsamt. Trots det har skogsmiljön ett visst eller påtagligt naturvärde på grund av det varierade trädskiktet med enstaka grova träd och förekomsten av värdeelement som blommande och bärande buskar, hällar och block. Inga naturvårdsarter påträffades i inventeringsområdet. Detta beror troligen på bristen på gamla träd och död ved.

Inventeringsområdet är en del av Stockholms gröna infrastruktur. Området utgör en del av en spridningskorridor mellan de viktiga naturområdena Vinterviken och Årstaskogen. Ekmiljöerna i inventeringsområdena är en del av habitatnätverket för eklevande arter och är särskilt viktiga för spridning av dessa arter. Spridningskorridoren är redan i dagsläget svag bl.a. på grund av att Hägerstensvägen och Södertäljevägen utgör barriärer som försvårar spridning av vissa arter. För att spridningskorridoren ska kunna fungera även i framtiden är det viktigt att den inte försvagas ytterligare. Stora delar av inventeringsområdet omges av bebyggelse och vägar. Därför är de kvarvarande gröna områdena, som delar av inventeringsområdet, särskilt viktiga för den biologiska mångfalden i staden. Mot denna bakgrund är naturvärdesobjekten i inventeringsområdet - även om inga naturvärdesobjekt med högsta (klass 1) eller högt (klass 2) naturvärde avgränsades och inga naturvårdsarter påträffades - särskilt viktiga på landskapsnivå.

Naturvärdet i naturvärdesobjekten är främst kopplat till trädskiktet. Därför är det särskilt viktigt att ta hänsyn till träden vid exploatering i området. Grova träd är redan i dag en

bristvara och därför bör nedtagning av grova träd undvikas. Allra viktigast är det att ta hänsyn till tre ekar som finns utpekade i Stockholms stads ekdatabas. Även andra biotopkvaliteter i naturvärdesobjekten som buskar och hållar är viktiga för bibehållandet av den biologiska mångfalden och för att området ska kunna användas som spridningsväg av bl.a. insekter och fåglar.

6 Referenser

6.1 Webbssidor

Artportalen www.artportalen.se. Uppgifter om växt- och djurförekomsten inhämtades 2017-05

Dataportalen Stockholms stad. <http://dataportalen.stockholm.se/dataportalen/> 2017-05

Länsstyrelsens Geodataportal. <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>. 2017-05

6.2 Litteratur

AIX och Tema, 2018. Kulturmiljö- och landskapsanalys Nybohovsskolan. Pytsen 1 och 2, del av Liljeholmen 1:1. Stockholms stad, Södermanland, Stockholms län. 2018.02.08.

Stockholms stad, 2007. Landskapsekologisk analys i Stockholms stad, sammanställd av Mörtberg, Zetterberg och Gontier.

Stockholms stad, 2007. Stockholms unika ekmiljöer – Förekomst, bevarande och utveckling. Sammanställd av Magnus Nilsson, Ekologigruppen.

Swedish Standard Institute (SIS), 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SIS 2014, Stockholm. Svensk Standard SS 199000:2014.

Swedish Standard Institute (SIS), 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. SIS 2014, Stockholm. Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.